
Универзитет у Нишу
ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ
Бр. 01-339/1
06/02/2025. године

На основу члана 36. Правилника о мастер академским студијама права Служба за наставу и студентска питања даје следеће

О Б А В Е Ш Т Е Њ Е

1. Обавештава се јавност да су завршни мастер рад и Извештај Комисије за оцену и одбрану мастер рада под називом „Усклађивање Блокчејн технологије са ГДПР: Правни и технички изазови права на заборав”, кандидата Јанковић Ивана, број досјеа М014/23-ИТ, студента мастер академских студија права на Правном факултету у Нишу, примљени дана 06/02/2025. године и да се налазе у Библиотеци и на сајту Факултета.
2. Извештај и мастер рад доступни су, у року од 5 (пет) дана од дана истицања овог обавештења на огласну таблу Факултета, заинтересованим лицима у времену од 08,00 до 15,00 сати сваког радног дана.
3. Извештај Комисије за оцену и одбрану мастер рада су саставни део овог обавештења.
4. Ово обавештење истаћи на сајт и доставити Библиотеци.

СЛУЖБА ЗА НАСТАВУ И
СТУДЕНТСКА ПИТАЊА

Одлуком декана Правног факултета у Нишу, бр. 01-106, од 15.01.2025. године, образована је Комисија за писање извештаја за оцену и јавну одбрану завршног мастер рада под називом „Усклађивање блокчејн технологије са ГДПР: правни и технички изазови права на заборав“, кандидата Јанковић Ивана, студента мастер академских студија права, број досијеа М014/23-ИТ, у саставу:

- 1) проф. др Предраг Цветковић, редовни професор Правног факултета у Нишу, председник,
- 2) проф. Др Видоје Спасић, редовни професор Правног факултета у Нишу, члан
- 3) Проф. др Урош Здравковић, доцент Правног факултета у Нишу, члан,

Након што је проучила завршни рад кандидата, Комисија за писање извештаја за оцену и јавну одбрану завршног мастер рада подноси Комисији за докторске и мастер студије следећи:

ИЗВЕШТАЈ

I Приказ садржине завршног мастер рада

Мастер рад под називом „Усклађивање блокчејн технологије са ГДПР: правни и технички изазови права на заборав“, кандидата Ивана Јанковића, написан је на 65 страна. Литерарну основу рада чине 76 литерарних јединица, укључујући уџбенике, монографије, чланке на српском и енглеском језику. Истраживачку грађу чине и интернет извори и студије. Рад има 137 напомена.

Структура рада обухвата: Увод, шест поглавља и закључак. Рад садржи и литературу, сажетак и биографију кандидата.

У Уводу кандидат концизно, образложено и са пуним разумевањем теме опредељује разлоге избора теме примене односа блокчејна и Опште уредба о заштити података, познатија као ГДПР (General Data Protection Regulation) која представља један од најзначајнијих законских оквира за заштиту података о личности на глобалном нивоу. Ову уредбу је Европска унија усвојила 27. априла 2016. године. Однос блокчејна и ГДПР се огледа кроз призму „права на заборав“: ради се о праву појединца да контролише његове личне податке које је оставио као дигитални отисак на интернету. Кључна теза у раду је следећа: мада блокчејн и ГДПР делују као две супротстављене идеје — једна технологија која подразумева непроменљивост и трајност података и друга правни оквир који инсистира на флексибилности у обради података и заштити приватности појединаца — оне су у перманентној тензији. Сукоб између технолошких иновација и регулативе и њихово „одмеравање“ у конкретним околностима чине суштински предмет овог рада. Блокчејн нуди неоспорне предности у смислу безбедности, транспарентности и децентрализације, али представља изазове у погледу поштовања законских обавеза које произилазе из ГДПР-а, посебно у контексту права на заборав. Описана теза је мотив и

стајна тачка анализе основних карактеристика односа блокчејна и ГДПР у контексту права на заборав.

У другом делу рада кандидат анализира карактеристике ГДПР. Полазне тезе у овом смислу су следеће:

- Дигитални свет убрзано развија, количина прикупљених личних података значајно се повећала; са повећањем количине података расте и ризик од њихове злоупотребе, што је резултирало потребом за снажнијим и свеобухватнијим законодавним оквиром. ГДПР је осмишљен да грађанима пружи већу контролу над својим подацима и да осигура права на приватност, истовремено омогућавајући организацијама да одговорно обрађују податке у складу са јасно дефинисаним правилима.
- Карактеристика ГДПР-а је његова екстериторијална примена. То значи да се уредба не односи само на компаније и организације унутар Европске уније, већ и на све субјекте који обрађују податке грађана ЕУ, без обзира на њихову географску локацију. Ово укључује мултинационалне корпорације и мала предузећа која нуде робу или услуге грађанима ЕУ или која прате понашање корисника у ЕУ, као што су онлајн платформе и услуге.
- Главна сврха ГДПР-а је успостављање јединственог законодавног оквира за све земље чланице ЕУ, чиме се елиминишу недоследности између различитих националних закона о заштити података.

У Трећем делу рада кандидат даје основне карактеристике „права на заборав“. Користећи дихотомну поделу на техничке и етичке аспекте права на заборав (односно права на брисање података), кандидат комплетира разматрање о ГДПР уредби и ствара контекст за анализу међусобно супротстављених питања (нпр. приватност и право на информисање; злоупотреба података и угрожавање транспарентности. Члан 17 ГДПР-а је камен темељац права на заборав, који формално уводи „право на брисање“ као правни оквир. Одредба даје појединцима могућност да затраже брисање својих личних података када су испуњени одређени услови, што одражава шире циљеве ГДПР-а за транспарентност, контролу и одговорност у активностима обраде података.

У четвртном делу рада кандидат даје преглед појма блокчејн технологије као другог носећег појма у матер раду (поред ГДПР уредбе). Након прегледа развоја блокчејн технологије, објашњава појам децентрализације и непробојности блокчејна (чиме се поверење у правном смислу мења дигиталном гаранцијом „непромењивости“ информација у блокчејн ланцу), те механизме консензуса којима се ова непромењивост обезбеђује. Мада се ради о појмовима који су техничке природе, кандидат их умешно ставља у правни контекст и чини функционално правно релевантним појмовима. У овом делу дат је илустративни преглед функционисања блокчејна у различитим индустријама попут здравства и финансијских трансакција.

Предмет истраживања Петог дела рада је анализа конкретних разлога и последица тензије између блокчејна и ГДПР уредбе у контексту права на заборав. Полазна тачка анализе је да је ГДПР уредба увела неколико кључних принципа, укључујући минимизирање података, ограничење сврхе и права субјеката података, као што су право на приступ, исправку и, што је критично, право на брисање (које се често назива „право на заборав“). Ови принципи успостављају динамичан и флексибилан приступ управљању подацима, осигуравајући да организације могу да рукују личним подацима на начин који

поштује аутономију и преференције појединаца. Проблем је што је суштинска природа блокчејн технологије је у супротности са многим од ових ГДПР захтева. Већина блокчејна је дизајнирана да буде непроменљива, што значи да када се подаци забележе на блокчејну, не могу се мењати или брисати. Ова непроменљивост је и снага и ограничење. Осигурава интегритет и следљивост записа, чинећи технологију идеалном за апликације као што су финансијске трансакције, правни уговори и праћење ланца снабдевања. Ипак, ова иста карактеристика чини скоро немогућим прилагођавање ГДПР-а „праву на заборав“ и принципу минимизације података, где подаци не би требало да се чувају дуже него што је потребно за њихову намену. Другим речима, непромењивост блокчејн података је у супротности са захтевом ГДПР-а за флексибилно и реверзибилно управљање подацима.

Уз то, децентрализована природа блокчејна компликује примену ГДПР механизма одговорности и управљања. У традиционалним, централизованим системима, постоји јасно дефинисан „контролор података“ или „обрађивач података“ који је одговоран за поштовање прописа и осигурање права субјеката података. Блокчејн, насупрот томе, расподељује одговорности за управљање подацима на бројне чворове у мрежи, што отежава утврђивање који ентитет (или ентитети) сноси законску одговорност за обезбеђивање усклађености. Ова фрагментација одговорности поставља дубока питања о томе како се традиционалне правне конструкције примењују у контексту блокчејн технологије, посебно у јавним блокчејнима без дозволе где учесници могу бити анонимни или псеудонимни.

У шестом делу рада, кандидат предлаже техничка и правна решења тензије између ГДПР уредбе и блокчејна: складиштење ван ланца блокчејна, шифровање и коришћење концепта „доказа са нултим знањем“ (е. Zero-knowledge Proofs). У овом делу предлаже се прилагођавање постојећег правног оквира и увођење нових регулаторних категорија за децентрализоване технологије.

У закључку кандидат описује најважније резултате свог истраживања и износи релевантне констатације у вези са предметом истраживања мастер рада.

У закључним разматрањима, кандидат даје каталог критичних питања односа ГДПР уредбе и блокчејн технологије у контексту права на заборав и то: непроменљивост наспрам права на заборав; ограничења складиштења и преноса података; изазови псеудонимизације и анонимизације; техничка решења (складиштење ван ланца и докази са нултим знањем); правна и регулаторна флексибилност и препоруке. Мастер рад наглашава значајне изазове и могућности које произилазе из укрштања блокчејн технологије и прописа о заштити података. Док техничка решења и регулаторна прилагођавања нуде потенцијалне путеве за постизање усклађености, не постоји једноставан одговор. Сваки блокчејн пројекат мора бити пажљиво процењен како би се одредила најприкладнија стратегија усклађености, узимајући у обзир специфичне карактеристике технологије и законске захтеве јурисдикције у којој послује. Будућност компатибилности блокчејна са ГДПР-ом зависиће од способности регулатора, програмера и правних стручњака да развију заједничко разумевање технологије и створе уравнотежен оквир који штити права појединца без гушења иновација.

II Оцена мастер рада

Мастер рад „Усклађивање блокчејн технологије са ГДПР: правни и технички изазови права на заборав“, представља истраживање актуелне и значајне теме.

Комисија сматра да су уводом дефинисани циљеви рада у испуњени. Кандидат је са успехом користио класичне методе правног истраживања и са мером, циљем оправдано, и у највећем броју случајева јасно примењивао методе које потичу из других области (пре свега програмирања), на начин да их чини функционалним елементима правне анализе. Мастер рад је писан јасним језиком. Излагање је уједињено. Систематизација рада је била изазов који је кандидат успешно превазишао, с обзиром да је правна анализа праћена техничким појмовим: излагање се развија са уравнотежено динамиком уз постепено увећање појмова и јединица анализе у почетним деловима рада: ти се појмови и јединице као готови елементи користе у каснијим излагањима која иду у суштину предмета истраживања.

Литература коришћена у раду обухвата релевантне изворе, пре свега на енглеском језику. Избор грађе одражава карактер рада који укључује питања чије истраживање захтева познавање питања из области права и технологије блокчејна. Грађа на којој се темељи истраживање коришћена је рационално и у складу са начелом академске коректности. Напомене су адекватно позициониране и оправдане.

III Предлог за јавну одбрану

Имајући у виду све наведено, Комисија закључује да мастер рад "Усклађивање блокчејн технологије са ГДПР: правни и технички изазови права на заборав", кандидата Јанковић Ивана представља резултат самосталног и оригиналног научног рада из области предмета Правни оквири Блокчејн и ДЛТ технологије. У складу са тим, Комисија сматра да су испуњени услови предвиђени чланом 36 Правилника о мастер студијама Правног факултета у Нишу, те предлаже Комисији за докторске и мастер студије Правног факултета у Нишу да усвоји Извештај о оцени мастер рада и његовој подобности за јавну одбрану.

У Нишу, 05. 02. 2025. године.

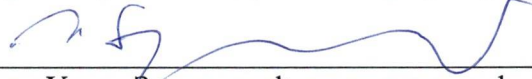
Чланови Комисије:

проф. др Предраг Цветковић, редовни професор Правног факултета у Нишу,
председник,

проф. др Видоје Спасић, редовни професор Правног факултета у Нишу, члан

проф. др Урош Здравковић, ванредни професор Правног факултета у Нишу,
члан,
